

шити основні показники його якості, що особливого значення набуває в ринкових умовах господарювання. До того ж зазначений елемент технології є одним із заходів, який сприяє економному використанню вологи рослинами ячменю та соняшнику шляхом створення для них оптимальних умов живлення.

УДК 633.16 «324»: 631.82: 631.53.048

Климишена Р.І.

*Подільський державний аграрно-технічний університет, вул. Шевченка, 13,
м. Кам'янець-Подільський, 32300, Україна*

e-mail: rita24@i.ua

ЗАЛЕЖНІСТЬ МАСИ ЗЕРНІВКИ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО СОРТУ 'ВІНТМАЛЬТ' ВІД ТЕХНОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ

Одним із основних і завершальних складових елементів у формуванні урожаю зернових культур є маса зернівки. Цей показник формується в основному за рахунок вуглеводів, які зосереджуються у ендоспермі. У зв'язку з цим він є вирішальним у формуванні якості пивоварного ячменю. З літературних джерел відомо, що продуктивність колоса ячменю визначається ще на початкових фазах росту і розвитку. За багатовисельними даними встановлено, що від тривалості періоду формування зернівки залежить її маса, адже чим вона більша, тим вищим є урожай. Дослідження, які провів Харлан у двадцяті роки також показують, що розмір зернівки ячменю в період від цвітіння до повної стиглості залежить від її віку і розміщення в колосі. Зернівка сягає максимальної довжини вже через сім днів після цвітіння, потім упродовж 14 днів істотно зростає її суха маса, цей строк автор вважає найвідповідальнішим.

Отримані результати досліджень доводять, що маса зернівки ячменю озимого сорту 'Вінтмальт' залежала від технологічних факторів – норм внесених мінеральних добрив та норм висіву насіння і знаходилась в межах від 50,2 до 55,4 мг. В середньому по досліді вона становила 52,6 мг.

За впливом фактора норм застосування мінеральних добрив – контроль, $N_{30}P_{30}K_{30}$, $N_{60}P_{60}K_{60}$, $N_{90}P_{90}K_{90}$, $N_{120}P_{120}K_{120}$ середні значення маси зернівки колоса ячменю становили 54,2; 53,4; 52,6; 51,7; 51,1 мг. В результаті збільшення норм внесення мінеральних добрив виявлено розходження в даних, яке становить 2 мг.

Фактор – норми висіву насіння також істотно впливав на реалізацію цього елемента продуктивності. Зменшення кількості висіяного насіння на одиниці площі, поступово сприяло збільшенню маси зернівки ячменю. Найбільша маса зернівки була при нормі висіву 300 нас./м² – 53,8 мг. Подальше збільшення норм висіву насіння на 50 шт./м² призводило до істотного зниження цього показника. Так, при нормі

350 нас./м² маса зернівки становила 53,1 мг, 400 нас./м² – 52,2 мг і при висіві 450 нас./м² вона була 51,3 мг. Кожна із норм висіву утворює свою гомогенну групу. Різниця маси зернівки колоса між досліджуваними нормами висіву 300–450 нас./м² становила 2,5 мг.

Оцінка технологічних факторів за часткою впливу на досліджувану ознаку показала, що в значній мірі на масу зернівки впливали мінеральні добрива, частка яких становила 57,8 %, менше впливали норми висіву насіння – 41,0 %.

Проведений кореляційний аналіз свідчить про наявність достовірних множинних зв'язків залежності маси зернівки ячменю від рівня мінерального живлення та норм висіву насіння $R_{y,xz} = 0,99$; $F=579$, дія цих факторів є прогнозованою. За прогнозуванням на основі встановленого рівняння регресії збільшення норми висіву на 100 нас./м² спричинятиме при незмінному значенні норми мінеральних добрив до зниження маси зернівки на 1,7 мг, а збільшення норми мінеральних добрив на 100 кг/га д.р. призводитиме до зниження маси зернівки ячменю на 0,9 мг.

Отже, прогнозованість дії норм внесених мінеральних добрив та норм висіву насіння доведена, отримані результати теоретично обґрунтовані. Збільшення норм внесення мінеральних та норм висіву насіння призводить до зниження продуктивності колоса ячменю озимого сорту 'Вінтмальт' за масою зернівки.

УДК: 633.114:631.6:632 (477.7)

Коковіхін С.В., Гречишкіна Т.А.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», вул. Стрітенська, 23, м. Херсон, 73006, Україна

e-mail: grechishkina2412@meta.ua

ВПЛИВ ДОБРИВ НА ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день, у зв'язку із загостренням продовольчої кризи у світі, важливою народногосподарською проблемою стає виробництво високоякісного зерна пшениці озимі для задоволення потреб ринку та експортних можливостей держави, а також формування резервів у повному обсязі. Світова практика свідчить, що врожай пшениці росте в міру оптимізації ресурсного забезпечення, повнішого використання генетичного потенціалу сортів, максимальної адаптації технології вирощування до вимог сорту та ґрунтово-кліматичних умов зони.

Сучасне інтенсивне сільськогосподарське виробництво можливе лише за умови раціонального використання добрив. Науковими дослідженнями встановлено, що в Україні в середньому на 1 га посівної площі пшениці озимі вноситься 85 кг д.р./га добрив, з них 67 – азотних, 10 – фосфорних і 8 калійних.